

॥ श्री स्वामी सामर्थ ॥

॥ श्री आर्यादुर्गा महात्म्य ॥

Contents

॥ अध्याय पहिला ॥	3
॥ अध्याय दुसरा ॥	7
॥ अध्याय तिसरा ॥	10
॥ अध्याय चौथा ॥	16

॥ अध्याय पहिला ॥

श्री गणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्री गुरुभ्योनमः ॥

ॐ नमोजी गणनायका । सर्व सिद्धी यशसाधका । हेरंबा भक्त वरदायका । काव्यारंभीं तवचरणी ॥१॥मग वंदिली
वाग्देवता । संजीवनी ज्ञान सरिता । वीणाधारिणी विधि दुहिता । मयुरासना सरस्वती ॥२॥गोकर्ण पुराणांतर्गत ।
उत्तर खंडविख्यात । त्यामार्जीं रसाळ बहुन । आर्यादुर्गा महात्म्य एक ॥३॥श्री आर्यादुर्गा देवीची कथा । त्यांत
वर्णिली धीमंता । सूत सांगे ज्ञान दाता । राजा शतानिका प्रति ॥४॥एकोनि शतानिकाची वाणी । परम हर्षला सूत
मुनी । धन्य धन्य तुझी वाणी । जी भगवदप्रश्ने सादर ॥५॥ऐकें अखंड चित्त देऊन । प्रकृति - पुरुष दोघेजण ।
नित्य दंपती असोन । शाश्वत अनुदिनी विलसती ॥६॥अखिल चराचर सर्वत्र । त्या पासुनी घडलें विचित्र । पुरुष
प्रकृतीशीं क्षण - मात्र । वियोग न घडे सर्वथा ॥७॥एकरुपें करुन । दोघे वर्तती अनुदिन । त्यांच्या इच्छेने संपूर्ण ।
त्रैलोक्य जाहलें उत्पन्न ॥८॥प्रकृती विना पुरुष न शोभे । पुरुषा विना प्रकृती न शोभे । राहूं न शके एकटा पुरुष
। प्रकृती विना कदापीही ॥९॥पुण्य श्लोका महाराजा । शत्रु मर्दना शतानिका । व्यापिले असे तिन्ही लोका । पुरुष

सहायें प्रकृतीही ॥१०॥विष्णू मायारूपी तेजस्विता । कैसी प्रगट झाली देवता । ही ऐशी कथा श्रवणितां । कल्याण
 होईल श्रवणिकांचें ॥११॥एकेकाळीं प्रजोतिष नगरी । सिंधूद्वीप ऋषी संभवी । वेत्रावती स्त्री उदरीं । पुत्र झाला
 महा प्रतापी ॥१२॥पुत्र शूर पराक्रमी । तया सामर्थे गदगदे भूमी । गाजला वृत्रासूर नामीं । प्राग्यजोतिष नगरांत
 ॥१३॥तया बलवान शत्रुमर्दने स्थापियली । प्राग्यजोषि स्थळीं राजधानी । संपूर्ण भूमंडळ जिंकोनी । चालता
 झाला स्वर्ग मार्गी ॥१४॥जाउनी मेरु पर्वतावरी । तेथुनी जाता झाला स्वर्गावरी । करुनी चाल इंद्रावरी । जिंकियले
 तयासी ॥१५॥करुनी युद्ध अग्री सर्वे । यम निरुती वरुणासर्वे । वायु कुबेरें रुद्रासर्वे । जिंकियलें सर्वासी
 ॥१६॥वृत्रासुरें स्वर्ग नगरी जिंकियली । सत्ता आपुली स्थापियली । करिता झाला महा बळी । कामें देवादि
 महर्षींचीं ॥१७॥वृत्रासुर भयें देव - ऋषींनीं । जागा आपुली सोडुनी । गमन केलें सर्व मंडळीनी । ब्रह्मदेवाकडे
 सत्य लोकीं ॥१८॥लीन होउनी ब्रह्मदेवाचे चरणीं । सांगते झाले आपुलीं गाऱ्हाणी । वृत्रासुरें आम्हां सर्वा गांजुनीं
 । त्रास दिधला अतिशय ॥१९॥आम्हां सर्वांचा तूं नाथ असतां । आम्हीं झालों अनाथ आतां । देऊनी आश्रय
 आम्हां समस्तां । रक्षी रक्षी देवाधिदेवा ॥२०॥आम्ही आपुली जागा सोडुनी । असुरभयें काननी हिंडूनी । येते
 झाले जीव रक्षणी । ब्रह्मदेवा तुजलागीं ॥२१॥ऐकूनि गाऱ्हाणी तयांचीं । ब्रह्मदेवें पूजा केली नारायणाची । शंख
 , चक्र , गदा , पद्म हाती । हृदयीं शोभे श्री वत्स लांच्छन ॥२२॥प्रार्थना करुनी श्रीविष्णूची । सांगितली करणी
 वृत्रासुराची । गांजिलें असे सर्व देवासी । रक्षी रक्षी तयांसी ॥२३॥देवाधिदेव कमलनयन । वृत्रासुराची करणी

ऐकून । अति रागें संतप्त होऊन । विचार करी वृत्रासुर मर्दनासी ॥२४॥नेत्र गरागरा फिरवून । क्रोधें मुख भयंकर
 होऊन । त्यांतून प्रगटलें दिव्य तेज एक । बाहेर पडलें मुखांतून ॥२५॥त्या नंतरें ब्रह्मादिदेव कपाळांतुनी । तैसेंचि
 तेज बाहेर येवोनी । सर्व तेजें एकवटोनी । तथा प्रकाशें जग व्यापिलें ॥२६॥ऐशा परी तेज एकवटलें । तयानें रूप
 आकारिलें । कन्यारूप हळु हळु दिसलें । आनंदित झाले सर्व देव ॥२७॥शंभुतेजें मुख बनलें । यमातेजें केश
 विस्तारिले । विष्णू तेजें द्वौभुजा जाहले । स्तन जाहले चंद्र तेजें ॥२८॥इन्द्र तेजें बनले पोट । वरुण तेजें जंघा
 आणि पौट । पृथ्वी तेजें कंबरट । पदें बनलीं ब्रह्म तेजें ॥२९॥रवी तेजें पादांगुलें बनलीं । वसुतेजें हस्तांगुलें
 जाहलीं । कुबेर तेजें नासिका शोभलें । दंत पंक्ती बनल्या प्रजापती तेजें ॥३०॥अग्नि तेजें नयने प्रकाशलीं द्वा
 सन्ध्यातेजें भुवया आकारिलीं । वायू तेजें कर्ण जहाले । सर्व देव ऋषी तेजें जाहली देवता ॥३१॥तथा देवीसी
 पाहून । भीतिग्रस्त देवादि समस्त जाण । हर्षले आनंदित होऊन । त्रैलोक्य आनंदित जहालें ॥३२॥तथा देवीस
 पाहतां होऊन प्रफुल्ल । रुद्र देवें दिला त्रिशूल । दिधलें विष्णूने चक्र उज्ज्वल । दिला ब्रह्मदेवे ब्रह्मदण्ड ॥३३॥यमें
 दिधला दण्ड आकर्ष । वरुणें दिला आपुला पाश । वायूने दिलें धनुष्य । वज्र दिधलें इन्द्राने ॥३४॥दिलें खडगास्त्र
 कालानें शंख दिधला वरुणाने । हार आणि चूडामणी क्षीरसागराने । हिमालयें दिलें सिंहासन ॥३५॥महाबली
 ऐरावतें घंटावाद्य दिलें । विश्वेदेवें मुकुट माळ केयूर दिले । सर्व देवें अमोल अलंकार दिले । दिलीं विपुल आयुधें
 ॥३६॥अलंकारें मस्तकापासुनी पदकमलावरी आकाशमण्डळी अती शोभली । तियेनें गगन भेदी गर्जना केली

। तेणें सर्व आकाश दुमदुमलें ॥३७॥हलली पृथ्वी पर्वतादिक । तयागर्जने भ्याले भूतळी लोक । जय जयकार करुनी देवादिक । स्तुती करुं लागले तियेची ॥३८॥आम्हां सर्वांची जननी तूं । स्वभावे आम्हां सर्वा व्यापिसी तूं । स्वाहा आणि स्वधाही अससी तूं । एकार क्रिया शक्ति अससी तूं ॥३९॥असे भव्य कराल तूंची । श्री लक्ष्मी आणि पुष्टि असे तूंच । सरस्वती लज्जा कीर्ती ही तूंची । आम्हा सर्वांचा आनन्द असे तूंची ॥४०॥प्रभा आणि श्रुति अससी तूं । दम इन्द्रिय निग्रह तूं । बुद्धी सिद्धी अससी तूं । तूंची असे अहंकाररूपी ॥४१॥ऱ्हीं बीज नि मधु नाशकर्ती तूं । ब्रह्मा विष्णु महेशी वास करणारी तूं । सर्वा व्यापक देवता तूं । वेद गर्भ दिती तूची असे ॥४२॥येऊनी अशा सर्वांचे अंगातुनी । शक्ति संभवे रुप धरुनी । तुजशी जिंकू न शके कोणी म्हणोनि तुझें नाम असे दुर्गादेवी ॥४३॥इति श्री गोकर्ण पुराणे उत्तर खण्डे श्री आर्यादुर्गा महात्म्ये दुर्गा प्रादुर्भवो नाम प्रथमोध्यायः

पहिला अध्याय समाप्त

॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥

॥ श्री स्वामी समर्थार्पण मस्तु॥

॥ अध्याय दुसरा ॥

श्री गणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्री गुरुभ्योनमः ॥

श्री देवी दुर्गा होउनी उपजली । तिने अदभुत गर्जना केली । सर्व मण्डळी भयें थरारली । वृत्रासुर मनी दचकला ॥१॥ वृत्रासुर चालला गर्जना ऐकून । काय असें तें घ्यावया जाणून । देवीचें दिव्य रूप पाहून । चकित झाला ते समयी ॥२॥ सहस्र हात दिसले आकाशीं । व्यापिलें रूप दशदिशीं । जर्गीं प्रकाशलें दिव्य प्रकाशीं । ऐसें रूप पाहिलें वृत्रासुरें ॥३॥ युगांतर समयासी । अग्नी जैसा नाशकरी । तैशापरी वृत्रासुरे । चाल केली दुर्गेवरी ॥४॥ सांगता झाला शतनिका प्रति सूत । दुर्गादेवी वृत्रासुरे युद्ध अदभुत । सैन्य जहालें भयचकित । युद्ध समयीं तये स्थळीं ॥५॥ ऐशापरि युद्ध आरंभिले । दूर्गेने अति सैन्य संहारिलें ॥ शस्त्रास्त्रें युद्ध कडाडलें ॥ पर्जन्य पडला शस्त्रांचा ॥६॥ असुरास्त्रांचा चुरा करुन । अतिहर्षे हास्य करुन । तथा हसें आकाश भरुन । सर्व भूमी गडाडली ॥७॥ तिच्या हसें मुखांतून । घोरमुखी बहुत देवी उदभवून । असुर सैन्या धरुन । खाऊं लागल्या चरचरां ॥८॥ सैन्य नाश झाल्याचें पाहून । सेनापती विहसें अवलोकून । मनी अती क्रुद्ध होऊन । तुटून पडला दुर्गादेवीवरी ॥९॥ भद्रकाली देवीने ऐसें जाणून । विहस्ताचें केश धरुन । सुदर्शन चक्र तथावरी चालवून । धडावेगळें केलें तथा

॥१०॥महापराक्रमी सेनापती मरतां । दुर्गादेवीने असें जाणतां । चतुरंग सैन्य हळु हळू कापतां । सर्व सैन्यासी मारिलें ॥११॥सर्वा नंद कर्ती सर्व सैन्यातें मारुन । वृत्रासुरावरी गेली चाल करुन । ऐशा महादेवीला वृत्रासुरें पाहून । क्रुद्ध झाला तो ते समयीं ॥१२॥ऐसें दृश्य तयें पाहिलें । वज्रा सम अस्त्र देवी वरी सोडिले । दुर्गेनेही तैसेंचि अस्त्र सोडिलें वर्षाव केला बाणांचा ॥१३॥दुर्गादेवीचे वृत्रासुराबरोबर । युद्ध चाललें महा भयंकर । तैसेंची राहिलें वर्ष शंभर । हरलें नाहीं कोणी ही ॥१४॥अंती सर्व शक्ती एक वटून वृत्रासुराच्या केशांसी धरुन । धरणीवरी तया पाडून । शूलें आणि खडगें मारिलें ॥१५॥ऐशापरी वेत्रवती सुता मारिलें । शीर केलें धडावेगळें । तें वृत्त ब्रह्मादिदेवां कळलें । सर्व आले तये स्थळी ॥१६॥तें दृश्य सर्वांनी पाहिलें । आणि दुर्गा देवीची स्तुती करुं लागले । गुरु सम ब्रह्मदेवें सांगितलें । दुर्गादेवीसी तये वेळीं ॥१७॥जय जय दुर्गे माय भवानी । तूचि अससी त्रिकाल ज्ञानी । तुझी निंदा न करी कोणी । रक्षणकर्ती तूं आम्हां ॥१८॥आम्हां सर्वां हांके तूं आलीस धावून । राहे आतां हिमगिरी वरी जाऊन । शत श्रृंग पर्वतावरी वास करुन । मर्दन करी तिथलिया राक्षसांचें ॥१९॥त्या हिमालय पर्वतावर । वास करतील क्रूर असूर । नाम तयाचें शुभ - निशुंभासुर । त्रास देतील सर्व लोकां ॥२०॥महिषासुर नामक दैत्य । सर्वांसी दुःख देतील बहुत । तपोबलें होतील समर्थ । मदोन्मत्त दुरात्मे ॥२१॥त्या सर्वातें मृत्युरूपें । तूंचि वधिशील साक्षेपें । या कारणी सुखरूपें । राहे माते त्यास्थळीं ॥२२॥ऐशा परी ब्रह्मदेवाची विनंती ऐकून । सांगती झाली दुर्गादेवी तिथें मी राहीन । ऐसें ब्रह्मदेवासीं सांगून । निघती झाली सर्व देवींसह ॥२३॥मग तिथुनी

शतश्रृंग पर्वती गेली । सर्व देवीं सह तिथें तप करुं लागली । ऐशापरी ती राहे ज्या स्थळीं । तयाचें नाम असे प्रसिद्ध अजश्रृंग ॥२४॥पक्षराज गरुडें तेंचि अजश्रृंग शिखर । गोकर्णी न्यावया घेवुनी आपुल्या पाठीवर । उड्डाण करितां पक्ष राजेश्वर । शिखर पडलें सागरीं ॥२५॥दुर्गा देवी अजश्रृंगावरी राहिल्यावरुन । नांव पडलें तिथेसी आर्या जाण । मग म्हणूं लागले सर्वहिजन । श्री आर्या - दुर्गादेवी तिथेसी ॥२६॥इति श्री गोकर्ण पुराणे उत्तर खंडे श्री आर्यादुर्गा देवी महात्म्य वृत्रासुर वधो नाम द्वितीयोध्यायः ।

दुसरा अध्याय समाप्त

॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥

॥ श्री स्वामी समर्थार्पणं मस्तु॥

॥ अध्याय तिसरा ॥

श्री गणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्री गुरुभ्योनमः ॥ म्हणे शतानिकाप्रति संवर्तक । महिषासुर नामें दैत्य एक । महा बलिष्ठ असुनी प्रख्यात । राज्य करिता झाला शोणितपुरी ॥१॥कैकवर्षे तपश्चर्या करुनी । ब्रह्म देवासि घेतला प्रसन्न करोनी । वर मिळविला तथा कडूनी । देव गंधर्व मनुष्या हातीं मृत्यू न ये ॥२॥घेउनी आपुल्या चतुरंग सैन्यासी । स्वारी करुनी तिन्ही लोकांसी । छळुनी देव गन्धर्व मनुष्यांसी । नाना परी त्रास देता झाला सर्वांसी ॥३॥महिषासुर मन्त्री धूम्रकेतू नाम्नौ । फिरत असतां एकेदिनीं । तथा भेटतां नारदमुनी । नमस्कार करिता झाला तथासी ॥४॥विचारी नारदमुनीसी प्रश्न करुन । काय पाहिलें जर्गीं नवीन । सांगावें मजला आपण । सर्वज्ञानी नारदमुने ॥५॥धूम्रकेतूसी सांगे नारदमुनी । महिषासुरासम जर्गीं नसे कोणी । तथाचे राज्यीं काय असे कमी । त्रैलोकीं शूर असे एक तोची ॥६॥पुरुषार्थि महिषासुर असे जगतीं । त्रैलोक्य रक्षक तथासी म्हणती । इन्द्रादि लोकपाल त्याचे दासदासी । कोण विरोध करी तथासी ॥७॥तथा राज्यांतील नागरिक आम्हीं । म्हणोनी सांगतो तुज एक बातमी । पाहिलें असें रत्न एक मी । महिषा सुरासी योग्य तें ॥८॥गोकर्ण क्षेत्राजवळी असती । आर्याद्विप नाम तथा म्हणती । तथा स्थळी जियेची वसती । तेंची स्त्री रत्न सुंदर असे ॥९॥तियेचें आर्यादुर्गा नाम । वध केला वृत्रासुराचा जाण । ती म्हणे मजसम जर्गीं नसे कोण । ऐशा परी ती आहे जाण ॥१०॥नारदाचें उत्तर ऐकून । गेला

महिषासुराजवळी धांवून । धूम्रकेतूसी येतां पाहून । आनंद झाला महिषासुरासी ॥११॥धूम्रकेतूचें वदन पाहून ।
तू काय पाहिलें असे नवीन । सांगावें मज कथन करुन । विचारता जाहला महिषासुर ॥१२॥धूम्रकेतु सांगे कर
जोडून असे एक सुन्दर रत्न । ह्या सिंहासनासि दिसेल शोभून । सांगितलें असे नारद ऋषींनीं ॥१३॥तयाचे ते
बोल ऐकून । महिषासुर म्हणे धूम्रकेतु लागून । सांगावें मज स्पष्ट करुन । कैसें रत्न कुठें असे तें ॥१४॥ऐकतां वृत्त
विस्तारुन । म्हणे धूम्रकेतु लागून । तुवां तेथें त्वरित जावून । आणावें येथें तये सुन्दरीसी ॥१५॥मजसाठीं तिकडे
जाऊन । सत्वर यावें दुर्गेसी घेऊन । तिजसर्वें विवाह करुन । मी आनंदित होऊं इच्छितों ॥१६॥म्हणें धूम्रकेतूसि
जाण । चतुरंग सेना सर्वें घेऊन । शीघ्रची जावें न लागतां क्षण । आर्याद्वीपासीजाणपां ॥१७॥सैन्य मोठें सर्वें घेऊन
। मन्त्री धूम्रकेतू नीतिज्ञ ॥ आर्याद्वीपावरी जाऊन सैन्य ठेविलें समुद्र तिरिं ॥१८॥आर्या द्वीपीं मग जाऊन ॥ रत्न
जडित नजराणा घेऊन । आर्यादुर्गा देवीसमोर ठेऊन । नमस्कार केला तियेषी ॥१९॥धूम्रकेतूनें नमस्कार करितां
। देवी सांगे तया बैस आतां । ऐसें तियेचें वचन ऐकतां । उठूनीं बसला धूम्रकेतू ॥२०॥तये स्थळीं स्वस्थ बैसून ।
तिजसी पाहतां न्याहाळून । महिषासुरासी योग्य असे असें मानून । हलविता जाहला आपुलें शिर ॥३१॥देवीने
धूम्रकेतूचें मस्तक पाहिलें । विचारती झाली तूं कोण कां येणें झालें । आणि आतां शिर कां हलविलें । सांग
मजला तूं आतां ॥२२॥करितां प्रश्न आर्यादुर्गेने । धूम्रकेतू सांगता झाला नम्रपणें । मी मंत्री धूम्रकेतू नामे । दानवेन्द्र
महिषासुराचा ॥२३॥ज्याने भू लोक जिंकिलें । तैसेचि स्वर्गलोक जिंकिले । तयाने मज आज्ञापिलें । तुला घेउनी

यायला ॥२४॥तूंचि असे अती रूपवती । तुझी असे अती मनोहर दृष्टी । तुला पाहतां मम चित्ती । विचार आला
तुजविषयीं ॥२५॥तूंची सुंदर ऐसे पाहूनी । महिषासुरासी तूं योग्य असें मानूनी । तोचि तुजला योग्य असें येतां
मनी । हललें मस्तक माझे ॥२६॥तुझे नाम काय आणि कोण । तूंचि असे कुणा स्वाधिन । पुण्यराशी तूं वाटते
जाण । सांग मजला सत्वर तूं ॥२७॥महिषासुर जरी असे तेथें । तरी त्याचें मन असे येथें यास्तव तूं यावें मज सवें
तेथें । तथा राजा पहावया ॥२८॥ज्याची सेवा केली देव पत्नीनीं । तथाचे राजधानीं येऊनी । तथांचे ऐश्वर्य भोगावें
तुम्ही । ऐसें वदतां देवी हंसली ॥२९॥दुर्गादेवी म्हणें धूम्रकेतूसी । मी येईन त्याचे राजधानीसी । परी अटी असे
एक येण्यासी । तें मान्य करणें भाग असे ॥३०॥देवासुरादिकांनी केली मला मागणी । ते असे सुंदर बलिष्ठ आणि
सद्गुणी । परी मम अट पुरी करुं शकले नाही कोणी । म्हणोनियां गेले परतोनी ॥३१॥अट असे जो मज सवें युद्ध
करुनी । जिंकेल मजला युद्धांत जो कोणी । तथाची होईन मी धर्म पत्नी । त्याचे बरोबरी येईन मी ॥३२॥जरी मी
यावें महिषासुराचे घरीं । तरीं त्याने यावें लढण्यासी मजबरोबरी । बोलावून आणावें त्यासी येथ सत्वरी । जावून
सांगावें तूंची लवकरी ॥३३॥क्रोधें धूम्रकेतू म्हणे आर्यादुर्गेसी । ऐसें न शोभे तुज स्त्रियेसी । तो असे महापराक्रमी
जगतासी । तूंची स्त्री अबला अससी ॥३४॥त्रैलोकीं तोची शस्त्र धारी जाण । अस्त्र विद्येंत ही सर्वांत निपुण ।
दिसे सर्वांत सुंदर रूपवान । तरी तूं वरावें त्यासी सत्वरीं जाण ॥३५॥जरी तूं येत नसशील मजबरोबर । तरी
केशांसी धरुनी नेईन सत्वर । ऐसें म्हणोनी पुढें जहाला झरझर । तिला ओढूनी न्यावयासी ॥३५॥धूम्रकेतू पुढें

होऊन । न्यावया तिला केशांसी धरुन । ऐसें दृश्य जवळून । देवीच्या दासीने पाहिलें ॥३७॥तांबूल दायिनी दासीने
 पाहतां । तलवार घेतली आपुल्या हातां । वार केला उचलोनी त्वरितां । धडावेगळें केलें तथा ॥३८॥धूम्रकेतूसी
 दासीने मारिलें । तें दृश्य भूतनाथानें पाहिलें । आणि त्याच्या सैन्यासी घेरुनी । धरिलें फडशा केला सर्व सैन्याचा
 ॥३९॥भूतनाथा हातून जे कोणी निसटले । ते महिषासुराजवळी आले । त्यानीं वर्तमान सांगितले । यथासांग
 सर्वही ॥४०॥धूम्रकेतु दुर्गोसी आणील म्हणून । पण घडलें दुसरेंचि वर्तमान । धूम्रकेतूसी मारल्याचें वृत्त ऐकून
 महिषासुर संतप्त जहाला मनी ॥४१॥मग विचार करुनी आपुल्या मानसी । त्याने चंड -मुंड सेनापतींसी । सैन्य
 देऊनी त्यांच्या पाठीशीं आर्याद्वीपीं पाठविलें ॥४२॥शस्त्रास्त्रें घेऊनि आपुल्या बरोबर । जाउनि चंड -मुंड आर्या
 द्वीपावर । आव्हान केलें युद्धासी आपुल्याबरोबर । तथा आर्यादुर्गा देवीसी ॥४३॥बहुमुख अलंकृत देवीने ते
 पाहून । अनेक हस्तीं विपुल शस्त्रास्त्रें घेऊन । त्याजबरोबरी प्रचंड युद्ध करुन । सर्व सैन्यासह तथा दोघां मारिलें
 ॥४४॥जे कोणी असुर पळुनि गेले । ते महिषासुराजवळी आले । त्यांनी तेथील वृत्त सांगितलें । जैसें घडलें
 तैसेंचि ॥४५॥वृत्त कळतां क्रुद्ध होउनी महिषासुर । रथी महारथी यज्ञघ्न शुंभ -निशुंभासुर । निशढ शढबाल
 चतुर्मुख सत्वर । निघाले हविर्भागीं जे पोशिले ॥४६॥सैन्यासह सर्व रथी महारथी । देवीने पाठविले यमपंथी । जे
 कोणी पळले दुष्टमती । महिषासुराजवळी धावूनी आले ॥४७॥मग पाठविला रक्तासुर । आरंभिलें त्याने युद्ध
 गंभीर । बसतां वार रक्तासुरावर । रक्त सांडलें अतिशय ॥४८॥रक्तबिंदू पासूनि बनले राक्षस । पाहुनि हंसली

आर्यादुर्गा त्यांस । मुखांतुनि प्रगटली करितां हास्य । लंबोदर महाकाली त्या समयीं ॥४९॥प्रगटतां तिथेसी आज्ञा
 केली । करितां आज्ञा अग्नि जिव्हा महाकाली । उदभवित राक्षसापासीं जाऊं लागली । आणि सर्व राक्षसां
 गिळंकृत केलें ॥५०॥महाबली रक्तासुराला । तीक्ष्ण खडगीं मारुनी टाकिला । प्राशुनी तयाच्या रक्ताला ।
 रक्तासुराचा नाश केला ॥५१॥हे वृत्त महिषासुरासी कळल्यावर । संतप्त झालें त्याचें शिर । ती देवी माझ्या हातूनि
 मरणार । ऐसें म्हणोनि ऊठिला ॥५२॥ऐशापरि योजुनी महिषासुर । घेऊनि सर्व सैन्य बरोबर । चाल करुनि आला
 आर्याद्वीपावर । लढण्यासि आर्यादुर्गा देवी बरोबर ॥५३॥बसलीं होती देवी आपुल्या सिंहासनावर । अंगावरी
 घालुनी सर्वहि अलंकार । कमलनयना बहुत सुंदर । आर्यादुर्गा देवी तयावेळीं ॥५४॥महिषासुरें केलें अंगी
 कवचालंकार धारण । एके हातीं धनुष्य दुसरे हाती बाण । घेउनी बसला होता आपुल्या रथावरी जाण । तये
 वेळीं दिसे महिषासुराचें वज्र ठाण ॥५५॥ऐसे परि हातीं धनुष्य बाण घेऊनि । आकर्ण परियंत बाण ओढुनी ।
 तीक्ष्ण बाण सोडितसे हें देवीने पाहूनी । आपुल्या प्रखर बाणे मध्येचि टाकी छेदून ॥५६॥देवीस पाहूनी महिषासुर
 । बाण वर्षाव करी भयंकर । तये परि देवीनेहि असुरावर । सोडियले बाणवर्षाव अपार ॥५७॥युद्ध शुरु झालें
 अती घोर । सोडुं लागला बाण देवीवर । मोडूनी ठाकले बाण चरचर । आर्यादुर्गेने तत्समयीं ॥५८॥जीं जीं
 शस्त्रास्त्रें महिषासुर सोडी । तीं तीं सर्वही आर्यादुर्गा मोडी । ऐशापरी जाणुन युद्ध नाडी । रथ त्याचा मोडियला
 ॥५९॥मग बैसला ऐरावत सम हत्तीवर । सोडूं लागला अस्त्रें अपरंपार । तीं सर्वही मोडूनी सत्वर । हतबल केला

तयासी ॥६०॥उड्डाण करुनी सिंहे क्रुर । उडी घेतली तथा हत्तीवर । तीक्ष्ण दाढें फाडुनी सत्वर । मारुनी टाकिला धरणीवरी ॥६१॥मग महिषासुर पायींच येतां । देवीने घेउनी त्रिशूल हातां । मारुनी टाकिला महिषासुरासी तत्वतां । सैन्य सर्वही मारिलें ॥६२॥त्रैलोकीं भयदाता महिषासुर । आर्यादुर्गेने मारुनी टाकिल्यावर । आकाशांतुनी पुष्पवृष्टी करुन तिजवर । सर्वहि देवानी केली स्तुती तियेची ॥६३॥ज्या ज्या कारणी उदभवली आर्यादुर्गा देवता । तें तें सर्व ही कार्य संपलेंसे जाणतां । आशीर्वाद देउनी समस्तां । गुप्त झाली ती सर्व देवींसह ॥६४॥इति श्री गोकर्ण पुराणे उत्तर खंडे श्री आर्यादुर्गा देवी महात्म्ये त्रितिओअध्यय समाप्त ॥

तिसरा अध्याय समाप्त

॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥

॥ श्री स्वामी समर्थार्पण मस्तु॥

॥ अध्याय चौथा ॥

श्री गणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्री गुरुभ्योनमः ॥

सर्व राक्षसांचा संहार करुन । आर्यादुर्गा देवी गुप्त होऊन । हें दृश्य सर्वांनी पाहून । आनंदले सर्व ऋषि -
जन ॥१॥उपरी सर्व देव -ऋषींनी । आर्यादुर्गेची प्रतिमा करोनी । यथाविधी मंत्रोच्चार करोनी ।
स्थापियली आर्याद्वीपावर ॥२॥अकरा तीर्थे असती तेथ । नामें तयाचीं असती विख्यात । जे जे करिती
स्नान तयांत । पावन होती तत्काळ ॥३॥सर्व तीर्थांत स्नान करोनि । पूजिली आर्यादुर्गा देवी सर्वांनी ।
मग गेले आपआपुल्या स्थानीं । निर्भयें सर्व देव -ऋषि जन आनंदुनी ॥४॥वसुधारा तीर्थ तीर्थ गंगाधर ।
महिषतीर्थ आणि कालीधर । गौरीहृद तीर्थ आणि कौमार । नाग तीर्थ आणि चामुंडा तीर्थ ॥५॥वारुणा
तीर्थ आणि वरुण तीर्थ । ऐशी असती तीर्थे दहा जाण । आणि असे एक तीर्थ महान । दुर्गा तीर्थ नामें
मुख्य तें ॥६॥दश तीर्थे सहस्र तीर्थांसमान । त्यांत शुद्धोदक दुर्गातीर्थ जाण । आणि तया तीर्थांत करितां
स्नान । होतील सर्वही पावन ॥७॥जे करतील नित्य तीर्थांत स्नान । तैसेंचि दुर्गामहात्म्याचें पठण । शुद्ध

अंतःकरणें करतील जाण । एक वर्षांत होइल देवी त्याला प्रसन्न ॥८॥इति श्री गोकर्ण पुराणे उत्तर खंडे
श्री आर्यादुर्गा महात्म्य समाप्त ॥॥श्री जगदंबा आर्यादुर्गार्पणमस्तु ॥हे महात्म्य दामोदर प्रभु देसाई याने
रचिलें । तें अनंत प्रभु देसाई याने यथामति परिशोधिलें ।आणि तें भक्तजनांनी प्रेमें गायिलें । श्री जगदंबा
श्री आर्यादुर्गा देवीचें ॥१॥यांत काय न्युनाधिक असतां । भक्तगण नि वाचक तत्वतां ।हंसक्षीर न्यायें
निवडूनि घेतां । गोड मानून घेतील सकल जनता ॥२॥

श्री आर्यादुर्गा महात्म्य समाप्त

॥ श्रीगुरुदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥

॥ श्री स्वामी समर्थार्पण मस्तु॥